

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Коста Димитров Герджиков

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен '**доктор**'

в област на висше образование: 1. Педагогически науки

професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

научна специалност: Методика на обучението по математика в началните класове

Автор: Албена Захаријева Панталеева – Кондева

Тема: „Усъвършенстване на математическата компетентност на четвъртокласниците чрез метода учене по станции“

Научен ръководител: доц. д-р Габриела Кирова

Кратки биографични данни за докторанта

Албена Захаријева Панталеева – Кондева е родена на 03 януари 1969 год. От 1987 до 1991 год. следва и завършва висше образование в СУ „Св. Климент Охридски“- ФНПП. Придобива ОКС „Магистър“ по начална училищна педагогика. През периода 1995-1997 год. в УНСС придобива квалификацията „Специалист по икономика и бизнес-управление на образованието. В Департамента за информация и усъвършенстване на учителите към Софийския университет получава I ПКС през 2011 год., а от Факултета по математика и информатика през 2013 год. придобива квалификацията „Учител по информатика и информационни технологии. От 2017 до 2019 год. е докторант по дидактика на математиката към катедра „Начална училищна педагогика“ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Работила е като учител, старши учител и помощник-директор в няколко образователни институции на гр. София, а също и като главен инспектор в Националния инспекторат по образованието. Спечелила е първа награда от XIII издание на конкурса към ДИУУ на СУ „Св. Климент Охридски“ за образователно-програмни продукти. Участвала е в комисии на МОН за усъвършенстване на учебните програми и за оценка на ДОИ за учебното съдържание в начален етап на основната образователна степен.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на докторантския труд е изключително актуална, даже, още по-точно казано, тя е иновационна за българската математическа действителност. У нас, във връзка с използването на метода учене по станции при обучението по природни науки в началните класове, разработки единствено има проф. Илиана Мирчева. Новостта на рецензираното дисертационно изследване се състои в това, че този метод се внедрява и апробира за първи път в обучението по математика в началния етап на основната образователна степен, като се допуска, че той ще доведе до повишаване на математическата компетентност на учениците, което е първостепенна задача на всеки организиран и институционализиран процес на обучение в настоящия момент. По този начин се постига постоянно обновяване и осъвременяване на този важен процес, като в конкретния случай, чрез използването на един от интерактивните методи за обучение, който безспорно притежава възможности за активизиране на познавателната дейност на учениците, за формиране на положителна мотивация към нея и за реализиране на пълноценно взаимодействие между субектите на обучението.

Целта и поставените конкретни задачи на изследването са точно и ясно формулирани и изцяло са постигнати. Възможно е било изследователските задачи да бъдат представени в по-синтезиран вид.

Познаване на проблема

Богатият и задълбочен литературен анализ и синтез, базиращ се на 160 източници, от които 135 са на кирилица и 25 на латиница, е само едно от доказа-

телствата, че докторантката е много добре запозната с изследвания проблем. Историческият обзор на основанията за въвеждането на интерактивни методи в образователния процес, задълбоченото познаване на някои от реформаторските идеи и практики за организиране на обучението, на актуалните подходи за осъществяване на интерактивно обучение, интерпретирането на идеите на конструктивизма за активно учене през призмата на съвременните реалности, проведеното цялостно и презентативно емпирично изследване, също показват нейната висока компетентност и познаване на проучвания проблем.

Методика на изследването

Докторантката използва комплексна методика, която включва адекватни изследователски методи: теоретичен анализ и синтез; цялостен дидактически експеримент, включващ констатиращ, формиращ и контролен етап; педагогическо наблюдение; анкетно проучване с практикуващи учители; моделиране; математико-статистически методи за обработка на данните от проведеното изследване и анализ на резултатите. Така избраната методика позволява постигането на поставената цел и реализирането на изследователските задачи на труда.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен на 208 стандартни страници, които включват: увод, три глави, изводи, препоръки, заключение, използвана литература и приложения. Безспорна положителна страна е наличието на ясно очертана изследователска теза, което е едно от най-съществените изисквания за научни разработки от подобен характер. Албена Кондева аргументирано е осъществила нейното реализиране, което отчетливо си личи при запознаването с текста.

Първата глава на дисертационното изследване има пропедевтичен характер. Тя ни въвежда в необятния свят на конструктивизма, колкото позната, толкова и актуална образователна парадигма. Нейното модерно значение е продиктувано от все по нарастващата необходимост да се формират компетентни специалисти за съвременното глобално информационно-технологично общество, които да притежават не само съответен сертификат, но и функционално използ-

ваеми и приложими знания и умения. Последните не могат да се придобият изведнъж! За тях трябва да се работи организирано и целенасочено от най-ранна възраст на хората. В тази връзка, докторантката много добре е обосновала необходимостта от използването в процеса на обучение на метода учене по станции, който: стимулира детската познавателна самостоятелност и обогатява опита; децата работят според собствените си възможности и темп на учене; позволява оптимално упражняване, чрез широк набор от предложения и т.н. Тук са отразени резултатите и са изведени изводи от анкетното проучване на учители, относно използването в обучението на активни методи и по-конкретно – на метода учене по станции.

Във втора глава докторантката обстойно и коректно ни запознава с трите етапа на проведения дидактически експеримент. В нея е представен и авторският дидактически модел на приложението на метода учене по станции в обучението по математика в четвърти клас, който предоставя много възможности за разнообразяване на учебните часове и спомага за повишаване на познавателната активност и развиване на социалните умения на учениците.

Чрез използването на математико-статистически методи в трета глава е направен подробен анализ на резултатите от емпиричното изследване и се отчита положителното влияние на апробирания метод. В края на главата са формулирани съществени изводи и са предложени значими препоръки.

Езикът и стилът на изложението са много добри. Това допринася за голямата увлекателност при четенето на дисертационния труд и лесното му асимилиране.

Налице е една завършена дисертационна разработка с теоретико-емпиричен характер, която ни представя г-жа Албена Кондева като богато осведомен и компетентен специалист, който съчетава задълбочената си професионална подготовка с уменията да сътворява завършено научно изследване. Дисертация на такава тематика аз срещам за първи път.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Считам, че рецензираната докторантска разработка е изключително значима както за педагогическата наука, така и за образователната практика. Г-жа Албена Кондева е проучила историята, същността, характеристиките и вариантите за приложение на метода учене по станции и коректно е отразила неговите силни и слаби страни. Доказала е ефективността и положителното влияние за усъвършенстване на математическата компетентност на учениците, чрез създадения и апробиран от нея дидактически модел за приложението на този метод в обучението по математика в четвърти клас. Този модел е полифункционален и може да се адаптира и успешно прилага и по други предмети от началния етап на основната образователна степен.

Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантката има достатъчен брой публикации по темата, като две статии са отпечатани в научни списания, от които едното е водещото педагогическо списание „Педагогика“. Третата е поместена в сборника „Млади изследователи“, а четвъртата е научен доклад от конференция. Количеството и качеството им напълно отговарят на изискванията на Закона.

Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията и е в съответствие с дисертационното изследване, като отразява неговите резултати, но е било възможно да бъде представен в по-синтезиран вид.

Критични забележки

Единствената ми бележка към авторката на труда е свързана с индексирането, при което се посочва не само източника, но и съответните страници на използвания цитат.

Лични впечатления

За голяма съжаление лични впечатления за докторантката не мога да споделя, тъй като до този момент не я познавам. Но след като обстойно се запознах

с докторантския ѝ труд, то за мен ще бъде голямо удоволствие и лично да се запозная с неговата авторка. Най-вероятно това ще се случи при самата публична защита, която очаквам с нетърпение.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на г-жа Албена Кондева да издаде дисертационното си изследване на висок печат, като по този начин то ще получи по-широка популярност, което ще бъде полезно и необходимо за всички интересувачи се от тази проблематика.

Заключение

Дисертационният труд съдържа научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Той показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Считаю, че дисертацията отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и давам своята положителна оценка. Предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Албена Захариева Панталеева - Кондева в областта на висше образование: 1. Педагогически науки; професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по математика в началните класове).

26.01.2020г.

Рецензент:

ков)

(доц. д-р Коста Герджиков)